

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1904. Andra Kammaren. N:o 12.

Lördagen den 6 februari.

Kl. 1 på dagen.

§ 1.

Justerades protokollet för den 30 nästlidne januari.

§ 2.

Herr talmannen tillkännagaf, att herr *V. Larsson* i Västerås anmält, att han af sjukdom vore förhindrad att denna dag bevista kammarens sammanträde.

§ 3.

Efter hemställan af herr talmannen, som förmälde sig hafva om tiden för valen samrådt med Första Kammarens talman, beslöt kammaren att nästa tisdag den 9 innevarande februari företaga val af ledamöter och suppleanter i det särskilda utskott, som Riksdagen beslutat tillsätta.

§ 4.

Ordet lämnades på begäran till chefen för finansdepartementet herr statsrådet m. m. *E. F. W. Meyer*, som yttrade:

Herr *Waldenström* har till mig framställt följande spörsmål:

»Anser herr statsrådet att den dramatiska teaterns byggnad är så beskaffad, att den utan alltför stor risk kan till vidare teaterverksamhet uthyras?»

och får jag, som tagit del af i ärendet tidigare afgifna fackutlåtanden och dessutom genom byggnadskunnig låtit ånyo undersöka byggnaden, med anledning däraf anföra följande:

Som bekant torde vara, företogs år 1898 en genomgripande ombyggnad af dramatiska teatern i ändamål dels att göra densamma mera brandsäker, dels ock att bereda större möjligheter att vid till

äfventyrs nträffande eldsolycka hastigt kunna utrymma densamma; och anställer man en jämförelse emellan de anordningar, som i sådant syfte blifvit vidtagna i nämnda teater, och motsvarande anordningar, som i den ganska stränga tyska polisförordningen angående teatrar föreskrifvas, anser jag att man måste komma till det resultat, att förhållandena här, om än icke i alla afseenden fullt tillfredsställande, långt ifrån äro så otillfredställande, som man i allmänhet torde anse.

Så föreskrifver den tyska polisförordningen rörande parkett, att dörrarna emellan salongen och den omgivande korridoren skola hafva en sammanlagd bredd motsvarande 1 meter för hvar 60-tal sittplatser. Efter denna beräkning skulle parkettdörrarna vid dramat. teatern med dess 226 sittplatser hafva en sammanlagd bredd af $3\frac{3}{4}$ meter; de 6 parkettdörrarnas sammanlagda bredd utgör emellertid 6 meter.

Vidare föreskrifves att ingen dörr får vara smalare än 90 centimeter, med undantag för dörrarna till de första bänkarna, hvilka kunna få vara allenast 65 centimeter; vid dramat. teatern äro motsvarande mått 10 à 20 procent större.

För jämförelses skull vill jag erinra, att sittplatsernas antal här i kammaren är något större än i den ifrågavarande teaterns parkett, och att från denna sal — förutom den 90 centimeter breda reservutgången genom herr talmannens tambur — egentligen finnes endast en dörröppning om 1,8 meters bredd.

Möjligheten att från raderna i salongen komma ut i omgivande korridorer ställer sig ännu bättre.

På 1:sta raden finnas sittplatser för 109 personer (kungl. logen oräknad).

Här finnas 7 dörrar emellan 1:sta raden och korridoren; fördelar man personantalet lika emellan dessa 7 dörrar, får man 14 à 15 personer per dörr, och som dessa personer äro fördelade på 2 à 3 bänkar, komma endast 5 à 6 personer från hvardera af 2 à 3 bänkar till hvarje dörr — ett förhållande, som icke torde vara bättre på någon annan »icke-loge-teater».

På andra raden sitta 129 personer (förutom avantscenernas 10 åskådare). Här finnas 9 dörrar emellan raden och korridoren, och fördelar man personantalet lika emellan dessa, får man här likaledes 14 à 15 personer per dörr.

På samma sätt på 3:dje raden, där platsernas antal, inklusive ståplatser, utgör endast 120.

De nu angifna siffrorna torde få anses visa, att möjligheten för publiken att i händelse af behof snabbt kunna komma ut i korridorerna är jämförelsevis väl tillgodosedd, och denna del af frågan anser jag vara den icke minst viktiga, med hänsyn till erfarenheten från senaste årtiondenas teater-olyckstillfällen, där en del af publiken omkommit inne i salongen.

Beträffande korridorerna ställer sig förhållandet något sämre. Dessa skola enligt den tyska polisförordningen, och utan afse-

ende på det personantal, som där skall rymmas, hafva en bredd af minst 3 meter.

Detta mått håller dramat. teaterns mindre regelbundna korridorer endast på ett fåtal ställen; på en del punkter hålla de dock 4 à 5 meter. Dessemellan äro de väsentligt hopknipna, — på ett ställe ända till 1,3 meter — vid dessa hopknipningar äro emellertid murytorna runda, hvilket ju icke så obetydligt förtager olägenheten af hopknipningen.

För att rätt kunna bedöma saken måste man emellertid härvid taga hänsyn jämväl till antalet af de personer, som måste passera hvarje korridor för att komma ut i det fria, och undersöker man i sådant syfte, hur det förhåller sig med korridorerna till nedre parkett, hvilka äro de *minst* fördelaktiga, visar det sig,

att högst 85 personer hafva att passera hvardera af dessa korridorer,

och *att* utrymme för dessa 85 personer finnes i korridoren, i det att för en och hvar af dem finnes i det närmaste $\frac{1}{2}$ kvadratmeter golfyta, under det att förut åberopade tyska förordning icke beräknar mera än $\frac{1}{3}$ kvadratmeter per individ.[§]

I betraktande af *att* således *hela* den publik, som för att komma ut i det fria måste passera en viss korridor, i densamma får tillräcklig plats,

att hufvudutgångarna äro belägna vid den bredare delen af korridoren

och *att* reservutgångarna hafva ett utmärkt läge — anbragta som de äro nästan midt för utgångarna från salongen, och i samma plan som gatan utanför,

kan jag icke anse att man bör tillmäta de anmärkta bristerna hos korridorerna i fråga om dessas bredd och form så stor betydelse, att man för den skull icke ånyo bör uthyra dramat. teatern.

Beträffande raderna äro förhållandena afgjordt gynnsammare.

Till såväl 1:sta som 2:a radens korridorer sluter sig en åt korridoren öppen foyer, hvilken än mera ökar utrymmet för publiken.

Från *parkett*korridorerna, där 85 personer skola ut från hvardera, kommer man dels genom hufvudingången ut i ytterförstugan och därifrån med några steg på plan mark, utan trappor ut på gatan, och dels genom, på vänstra sidan *en* och på högra sidan *två*, tillräckliga reservutgångar ut i luften.

Reservutgångarnas dörrar gå i likhet med *alla* dörrar inom teatern utåt; de äro alltid öppna, hafva ej några lås och kunna ej låsas; de äro försedda med tända stearinljus, liksom *alla* utgångar, samt medelst stora svarta bokstäfver på röd botten angifna såsom reservutgångar.

Radernas trappor äro *alla* raka och ej stora samt fullt tillräckliga för sitt ändamål och ligga bra till.

De hafva, speciellt 1:a och 2:a radens, direkt ljus från gatan, hvilket är af synnerligen stort värde.

En del af 1:sta radens publik kan genom den i korridorens plan liggande foyerns fönster rädda sig ut på skärmtaket öfver hufvud-

ingångarna åt gatan, och äfven genom tamburen till kungl. logen in i grannhuset.

Utanför andra radens foyer löper en balkong, å hvilken en del af dennas publik kan räddas, om så skulle behöfas till följe af eldens häftighet.

Utanför 3:dje radens trappor finnes likaledes 2:ne räddningsaltaner.

Emellertid ligga de ordinarie trapporna så bra till, i förhållande till dörrarna i salongsomslutningsmuren, att publiken vid utrymning torde föredraga dessa.

3:dje radens publik — i allt 123 personer — har till sin ensamma disposition 2:ne raka stentrappor om 1,35 meters bredd. Hvardera trappan skall sålunda passeras af högst 64 personer. Från någon annan plats i teatern kan ingen komma uppifrån in i dessa trappor.

Scenen eller scenområdet har åtminstone 7 bra utgångar till det fria, och därjämte några andra ut på tak eller på utvändiga järnstegar, som af teaterarbetarne kunna användas.

Jag anhåller att här få fästa uppmärksamheten på att det här är fråga om en *liten* teater, rymmande inalles 610 personer och att panikfaran minskas i samma mån som antalet platser minskas.

Teaterns inklämda läge emellan 2:ne privathus minskar ju i någon mån räddningsmöjligheterna, i jämförelse med förhållandena vid en fritt liggande byggnad.

En annan olägenhet af det inklämda läget är den ökade eldfaran; eldsäkerheten här är sålunda gifvetvis icke densamma som hos en ny teater, uppförd efter moderna principer.

Likväl har under det senaste årtiondet en stor del åtgärder med hänsyn härtill vidtagits, hvilka afsevärdt förbättrat byggnaden.

Så hafva för att brandfritt afskilja byggnadens olika delar flera järndörrar anbragts; en del bjälklag och skiljeväggar i byggnadens nedre del hafva utbytts mot eldsäkra sådana.

Allt fast trävirke från källaren till vinden äfvensom takkonstruktionen öfver salongen har bestrukits med eldfärg.

Vinden öfver salongen är försedd med brandbotten.

För att omedelbart kunna släcka inom byggnaden uppkommen eld finnas anbringade 18 brandposter, däraf 5 på scenen, 1 under densamma, 1 i salongen och 1 på gården, och har det vid teatern tjänstgörande brandmanskapet från Stockholms brandkår bland annat till åliggande att dagligen omedelbart före föreställningens början tillse, att alla dessa brandposter äro i brukbart skick.

Brandmanskapet är placeradt på scenen och närvarande under hela föreställningen, och under hela föreställningen är också en man placerad vid järnridån, uteslutande för dennas skötsel.

Slutligen vill jag nämna att, för den händelse att det elektriska ljuset skulle slockna, äro inom teatern utplanterade 95 stearinljus, hvilka under hela föreställningen äro tända.

På grund af hvad jag sålunda anfört anser jag, att förhållandena vid dramatiska teatern i afseende å dess eldfarlighet icke äro sådana,

att fog nu förefinnes att förbjuda dess vidare användning för teaterverksamhet.

Härefter anförde

Herr Waldenström: Herr talman, mina herrar! Herr statsrådet och chefen för finansdepartementet har uppläst allt, hvad som kan sägas till kungl. dramatiska teaterns fördel i det hänseende, som jag i min interpellation tagit mig friheten beröra. Olägenheterna däremot hafva väl till en del vidrörts, men i det hela ganska lätt öfverhalkats. När jag hörde hvad herr statsrådet nu uppläst och jämför det med det utlåtande, som öfverståthållareämbetet afgaf för några veckor sedan, blir skillnaden i hög grad märkvärdig. Öfverståthållareämbetet anmärkte, att teatern med anledning af dess inklämda läge och korta fasad mot gatan är mycket eldfarlig. Öfverståthållareämbetet anmärkte vidare, att dramatiska teatern icke öfverensstämmer med byggnadsstadgan för Sveriges städer eller särskildt med byggnadsordningen för Stockholms stad. I detta senaste afseende är den behäftad med väsentliga fel. Det står ej i det, som herr statsrådet uppläste, något till bemötande af detta.

Herr statsrådet anmärkte, att om man jämför dramatiska teatern i nu förevarande afseende med den tyska polisförordningens bestämmelser om teatrar, så vore vår dramatiska teater i vissa afseenden mycket bättre, än hvad den tyska polisförordningen föreskrifver. Ja, det kan nog så vara, men det skulle vara roligt att höra, om den tyska polisförordningen tillåter, att en teater ligger inklämd på sådant sätt som den dramatiska teatern gör, och med så kort fasad mot gatan som denna teater har. Detta är nämligen en högst väsentlig sak. För resten är det väl efter svenska byggnadsordningen och ej efter tyska polisförordningen denna sak skall bedömas.

Hvad för öfrigt beträffar jämförelsen med Andra Kammaren och dess många platser och smala utgångar, så måste det väl vara skillnad mellan Andra Kammaren i riksdagshuset och en enligt alla försäkringsbolags regler eldfarlig inrättning af första ordningen. Man kan väl ej tala om, att Andra Kammaren i eldfarlighet kan jämföras med dramatiska teatern, fastän det nog äfven här tar eld ibland. Detta var en mycket malplacerad jämförelse, såvidt jag kunde finna.

Den upplästa skrifvelsen visar, att dörrutgångarna från teatersalongen ut i korridorerna äro så stora, som man skäligen kan begära, och som kan behöfvas. Ja, det är mycket bra, men sedan kommer man ut i korridorerna, och då befinnes det, att dessa på sina ställen äro endast något öfver en meter breda. Hvad hjälper det då, att dörrarna äro breda, om korridorerna äro för trånga? Att anställa en sådan jämförelse är alldeles detsamma som om jag sade om en tratt: »det gör ej något, att nedre änden på densamma är smal, blott den öfre är tillräckligt stor». Men det är naturligtvis efter det *smalaste* stället på tratten man måste döma, när det gäller att beräkna vattenfloppet. Och sammalunda är det efter de *smalaste*

ställena i korridorerna som man måste bedöma dramatiska teaterns förmåga att släppa ut den personal, som finnes därinom. Om dörrarne också vore dubbelt så breda som nu, men korridorerna vore lika smala, vore saken ej det ringaste hjälpt.

Nu framhölls det i den af herr statsrådet nyss upplästa skrifvelsen, att korridorerna på sina ställen äro bredare än de behöfva vara och att golfytorna i dem äro så stora, att hvar och en teaterbesökande, som vill gå sin väg, har så och så stor areal att stå på. Ja, detta är nog bra, men när det gäller att löpa undan elden, så *står* man ej, utan då *rusar* man; man tränger på hvarandra och bryr sig rakt icke om, att man har 2 eller 3 kvadratmeter — eller hur många det nu må vara — att *stå* på ifall man fördelar sig jämnt öfver hela ytan. Och när man rusar, då blir det trängsel och stopp vid det smalaste stället: där klämmer och trampar man ihjäl hvarandra. Och just det, att korridoren ofvanför det smalaste stället är bred, gör trängseln och faran desto större. Herrarne torde erinra sig den sorgliga katastrof, som inträffade, när Kristina Nilson sjöng från Grand Hotells balkong. Hvem hade icke kunnat säga, att platsen därutanför var fullt tillräckligt stor för den folkmassa, som där stod? Men när folket gick därifrån och kom till det smalaste stället, då hjälpte det icke, att platsen *bakom* var så och så stor. Nej, då trängde man på hvarandra och trampade ihjäl hvarandra. Och där var dock ingen eld, som dref på massan.

Det är ur denna synpunkt en teaters farlighet måste bedömas. Om man också refve ned alla väggar och låte taket hvila på pelare, så att man ej hade några dörrar alls, så vore saken icke det ringaste hjälpt för det, i händelse man hade för smala korridorer.

För resten förstår jag icke, hvad som menas med skrifvelsens uttryck, att då dramatiska teatern är en mindre teater som är afsedd för blott något öfver 600 personer, så är panikfaran mindre. Det är ju alldeles som om man ansåge, att panikfaran stege med antalet personer som äro i fara. Det behöfs väl blott att tre eller två, ja, bara en skriker, att elden är lös, så uppstår panik. Om det är 600 personer, så är *paniken* alldeles densamma, som om det vore flere tusen, och *faran* beror ej på antalet utan på förhållandet mellan antalet och utrymmet samt möjligheten att komma ut.

Det är ett länge öfverklagadt förhållande att dramatiska teatern är af den beskaffenhet i dessa afseenden, som den är. Jag har aldrig varit därinne och kommer säkerligen aldrig dit in; jag är således personligen icke utsatt för någon fara. När man emellertid ser, hur öfver hela världen en sådan ifver har uppstått för att i anledning af teaterbranden i Chicago undersöka, ombygga, rifva ned, stänga alla eldfarliga teatrar, så måste det väcka synnerlig uppmärksamhet att man här i staden ingenting har gjort.

Såsom jämförande exempel ber jag att få anföra någonting, som jag såg omnämndt i tidningarna här om dagen och som jag, sedan jag framställt min interpellation, blifvit i tillfälle att närmare taga reda på. Tidningarna hade en notis om att polismyndigheterna förbjudit användningen af Matteuskapellet till samlingslokal, innan

vissa förändringar vidtagits. De förändringar, som anbefalldes af öfverståthållareämbetet, voro fem; tre af dessa iakttog man genast. Två af dem anhöll kyrkorådet att slippa göra emedan de voro alldeles onödiga. Den ena bestod däri, att man skulle ändra ledstängerna, som gå utefter trappan från läktaren ned genom tornet. Trappan består af tre raka afsatser, och hvarje afsats har sin ledstång. Öfverståthållareämbetet förklarade, att intet afbrott emellan ledstängerna fick förekomma, utan att man skulle sätta dit en sammanhängande rundgående ledstång.

Den andra ändringen bestod däri, att man skulle ändra en dörr, som gick från läktaren ut till hufvudingången. Denna dörr var en döbattangdörr; och öfverståthållareämbetet eller polisen föreskref, att där skulle anbringas *en* dörr i stället för de två halfdörrarna.

Kyrkorådets begäran afslogs, och det fick kyrkoherden veta i måndags. Då svarade han: »Till torsdagens afton är en bönestund utlyst i Matteuskapellet; då begagnas icke läktaren, utan endast salen. Det kommer ett 50- eller 60-tal gummor dit. De ha tillräcklig plats i stora salen. Därför hålla vi läktaren stängd om torsdagarna. Vi behöfva alltså kanske icke aflysa gudstjänsten och visa dessa personer tillbaka om torsdag?» Han fick emellertid ett kort svar: han skulle ställa sig föreskrifterna till efterrättelse; annars skulle det bli annat utaf. Hvad ville han göra? Tänk, bara därför att ledstången icke var rundgående till den läktare, som icke skulle begagnas, var det farligt att använda nedre salen! Kyrkoherden ställde sig alltsammans till efterrättelse och förlade sammankomsten till en annan sal. Men när tiden för gudstjänsten var inne, då kom en polisstyrka för att hindra folk att gå in i salen eller, om de redan voro därinne, låta utrymma densamma. Så angelägen var man i detta fall. Det gällde då icke en korridor, som var för trång, ty då hade man möjligen kunnat försvara den, emedan det var något liknande, som måste försvaras i dramatiska teatern. Utan det var en ledstång, som var afbruten. Det var mycket farligare. Och så var det en kyrka, som icke kan räknas till eldfarliga inrättningar. Och det gick icke an att begagna den för en enda gudstjänst, ehuru den dock allt sedan dess invigning i julas varit för detta ändamål använd och kapellet uppförts i enlighet med ritningar, som af Kungl. Maj:t faststälts. Så noga var det, när det gällde en gudstjänstlokal. Men när det gäller dramatiska teatern, då är det en bagatell, om en korridor är endast något öfver en meter bred, så att människor i tio- för att icke säga femtiotal där kunna trampa ihjäl hvarandra.

Det finnes -- det må tillåtas mig att här påpeka äfven det -- en annan lokal här i staden, som också tillhör staten, nämligen musikaliska akademien, med hvilken det icke är bättre ställt i detta afseende än med dramatiska teatern, ja, kanske ännu sämre. Den har en stor sal och en stor scen med mycket brännbara ämnen. Så vidt jag vet, finnes det icke utgång åt mer än ett håll. Många människor ha förundrat sig öfver att man kunnat få begagna den så länge.

Den sista amerikanska tidning, jag mottagit, — det var i går — innehöll den underrättelsen, att Chicagos största och finaste sammankomstlokal, det s. k. *Auditorium*, hade blifvit förbjuden att användas för konserter. Salen har ungefär 5,000 sittplatser. Huru utomordentligt fin och elegant lokal det är, kan man förstå, om icke af annat, så däraf att hyran för ett par aftontimmar af lokalen uppgår till 500 dollars. På scenen finnes rum för 3 à 4 hundra personer. Nu har borgmästaren i Chicago förklarat, att scenen måste afstängas med en massiv stålridå, och bakom den får ingen sjungande kör stå, förr än alltsammans förändrats. Så angelägen är man *där* om människors trygghet. Men här får det passera.

Jag har icke något vidare att tillägga. Men jag har ansett mig böra fästa uppmärksamheten på saken. Om någon olycka händer, må ansvaret drabba den, som vederbör.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet Meyer: Jag skall endast be att få nämna ett par ord med anledning af hvad den föregående ärade talaren här anförde.

Jag har naturligtvis här icke velat drifva den satsen, att dramatiska teatern icke vore en eldfarlig inrättning, men jag har redogjort för huru förhållandena äro inom densamma, och hvilka anordningar som blifvit träffade; och för min del har jag däraf dragit den slutsatsen, att man visserligen kan försvara att man fortfarande låter teaterverksamhet bedrivas inom denna teater.

Det är, som herrarne mycket väl veta, så, att om man låter teatern begagnas, oaktadt de brister, som onekligen finnas, är det af hänsyn till den stora personal, som har sitt lefvebröd af denna teater. Och det är endast ett provisorium, ty så snart den nya dramatiska teatern blifvit uppförd, kommer naturligtvis — det är en själfklar sak — den gamla dramatiska teatern att stängas.

Nu kan man ju säga, att, så snart man kan förutsätta, att någon fara kan inträffa, drabbas den af stort ansvar, som icke på förhand gör hvad han kan för att förhindra, att en sådan fara kan inträffa. Men jag ber herrarne då besinna, huru många farligheter, som öfverallt hota oss här i landet. Om vi skulle tänka endast på de olycksfall, som kunna inträffa, skulle vi t. ex. icke kunna tillåta någon järnvägsdrift. Ty det veta vi alla, att huru försiktigt denna än bedrives, är den dock alltid ytterst farlig.

Huru skulle det vidare gå med ett flertal mötes- och församlingshus, som här i landet blifvit för olika ändamål uppförda. Jag vet, att det i landsorten finnes sådana församlingshus, byggda af trä, och med så illa anordnade utgångar, att, om en eldsolycka skulle inträffa, vore antagligen en del af publiken räddningslöst förlorad.

Om jag här talat om denna kammare, om denna sal rättare sagdt, är det alldeles tydligt — det inser jag nogsammt — att man icke kan jämföra förhållandena här med dem i en teater. Så eldfarligt är det naturligtvis icke här. Dessutom tar jag för gifvet, att, om här någonting skulle inträffa, skulle väl icke vi så fullständigt tappa hufvudet, att vi löpte i en klunga för att komma

ut alla på en gång. Förhållandena äro således olika. Men jag har anfört detta exempel för att visa, att vi, som helt visst aldrig känt någon oro öfver att någon fara här till äfventyrs skulle hota oss, i själfva verket hafva det sämre ställt än dramatiska teaterns publik. Ty eld kan utbryta äfven här, och då hafva vi knappast mer än en dörr — och den går till på köpet *inåt* och är under plenum stängd.

Jag anser att det ansvar, som eventuellt kommer att bli för- enadt med mitt råd till Konungen att upplåta dramatiska teatern för teaterverksamhet, icke kan vara större än att jag med lugn kan bära det.

En olycka kan alltid inträffa på en teater, och inträffar då en våldsamt panik, hjälper det icke mycket huru teatern är byggd; då bli människor ihjältrampade eller omkomma på annat sätt, huru den än är konstruerad.

Herr Waldenström: När konsortiet begärde att å nyo få hyra teatern, anfördes såsom skäl för bifall därtill, att så många personer af teaterverksamheten där hade sitt lefvebröd, och påpekades detta såsom en ganska ömmande omständighet.

Nu säger herr statsrådet, att han icke nekar till att teatern är farlig, men att man ändå kan upplåta den trots dess brister, beroende helt och hållet på hänsyn till den personal, som af teaterverksamheten har sitt lefvebröd. Jag hemställer, om detta intresse kan vara af den beskaffenhet, att man för sådan orsaks skull, som på annan väg skulle kunna afhjälpas, bör tillåta, att denna teater användes. Så har man icke tänkt på de ställen, där man stängt teatrar och därigenom enligt beräkning i en engelsk tidning gjort 6,000 artister arbetslösa.

Hvad beträffar förhållandena i församlingslokaler för öfrigt, så är det mycket möjligt, att det bör ske en undersökning, och att åtskilliga förbättringar böra vidtagas på sina ställen, att t. ex. större dörrar upptagas och flere dörrar anordnas o. s. v. Ja må det ske. Men man får därvid icke betrakta alla samlingslokaler som lika eldfarliga, ty en stor del af dem äro ganska ofarliga, hvad den saken beträffar.

Jag håller alltså för ganska lämpligt, att undersökningar anställas och farlighet och säkerhetsåtgärder noga afvägas mot hvarandra. Men det kan icke vara något skäl för bibehållande af dramatiska teatern, att det till äfventyrs finnes andra teatrar och samlingslokaler, som äro farliga, ej heller något skäl att trotsa eldfaran i dramatiska teatern, därför att det är farligt att hafva järnvägsdrift.

Om man jämför nyttan af järnvägsdriften och nyttan af dramatiska teatern och däremot sätter faran af järnvägsdriften och faran af dramatiska teatern, då får man ett högst märkvärdigt räkneexempel, för den, som har lust att räkna.

Herr talman! Jag för min del är nöjd med att jag väckt upp-

märksamheten på denna sak, och jag skall vara glad, om, när tiden är ute, teatern står och ingen olycka händt.

Vidare anfördes ej i detta ämne.

§ 5.

Härefter företogs val af sex revisorer för deltagande uti innevarande års granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning äfvensom af tre suppleanter för dessa revisorer; och befunnos efter valförrättningarnas slut hafva blifvit utsedde till

revisorer:

herr <i>A. Henricson</i>	med 197 röster,	
» <i>C. Persson</i> i Stallerhult	» 197	»
» <i>J. P. Jansson</i> i Saxhyttan	» 196	»
» <i>E. Hammarlund</i>	» 194	»
» <i>A. Wiklund</i>	» 194	» och
» <i>P. O. Lundell</i>	» 193	» .

Närmast i röstetal kom herr *G. Jansson* i Krakerud med 4 röster.

suppleanter:

herr <i>A. Peterson</i> i Påboda	med 189 röster,	
» <i>P. Olsson</i> i Fläsbro	» 181	» och
» <i>P. P. Waldenström</i>	» 102	» .

Närmast i röstetal kom herr *E. O. V. Wavrinsky* i Stockholm med 99 röster.

§ 6.

Vidare företogs val af tjugufyra valmän för utseende af revisorer och revisorsuppleanter för granskning af riksbankens afdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning äfvensom af sex suppleanter för desse valmän; och utsågos därvid till

valmän:

herr <i>H. Andersson</i> i Västra Nöbbelöf	med 203 röster,	
» <i>W. Andersson</i> i Bråborg	» 203	»
» <i>J. E. Biesert</i>	» 203	»
» <i>J. Bromée</i> i Billsta	» 203	»
» <i>A. T. Cartheim-Gyllensköld</i>	» 203	»
» <i>L. Eriksson</i> i Bäck	» 203	»
» <i>J. G. Hazén</i>	» 203	»

herr <i>A. Henricson</i>	med 203 röster,	
» <i>J. P. Jansson</i> i Saxhyttan	» 203 »	
» <i>J. Johnsson</i> i Bollnäs	» 203 »	
» <i>J. T. Larsson</i> i Lund	» 203 »	
» <i>L. P. Mallmin</i>	» 203 »	
» <i>S. Nordström</i> i Höglunda	» 203 »	
» <i>O. Persson</i> i Killebäckstorp	» 203 »	
» <i>A. Petersson</i> i Påboda	» 203 »	
» <i>C. F. Petersson</i> i Dänningelanda	» 203 »	
» <i>O. H. Ström</i> i Nederkalix	» 203 »	
» <i>E. Wijk</i>	» 203 »	
» <i>A. Hansson</i>	» 202 »	
» <i>C. G. Österberg</i>	» 202 »	
» <i>N. Jönsson</i> i Gammalstorp	» 201 »	
» <i>S. H. Kvarnzelius</i>	» 201 »	
» <i>A. Wiklund</i>	» 201 »	och
» <i>D. M. Lyckholm</i>	» 200 »	.

Närmast i röstetal kom herr *L. Lindewall* med 3 röster.

suppleanter:

herr <i>P. Svensson</i> i Bondön	med 137 röster	
» <i>O. G. Erikson</i> i Öfre Odensvi	» 137 »	
» <i>O. H. Svensson</i> i Saläng	» 137 »	
» <i>C. J. Ödman</i>	» 136 »	
» <i>J. E. A. Ohlsson</i> i Halmstad	» 136 »	och
» <i>O. Emthén</i>	» 136 »	.

Ordningen mellan de suppleanter, hvilka erhållit lika antal röster, bestämdes, sådan den finnes här ofvan angifven, genom lottning.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 5 och 6 här ofvan omnämnda val.

§ 8.

Föredrogos hvar efter annan Kungl. Maj:ts å kammarens bord hvilande propositioner till Riksdagen; och hänvisades därvid till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel för utförande af vissa interurbana telefonledningar samt för fortsatt utveckling af statens telefonväsende i afseende å lokala telefnät med förbindelseledningar.

Kungl. Maj:ts härefter föredragna proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 öfverlämnades till lagutskottet.

Vidare hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af kronojord för framdragande af vissa elektriska ledningar.

Till det af Riksdagen beslutade särskilda utskottet öfverlämnades härefter Kungl. Maj:ts propositioner:

angående ändrad anordning af rikets allmänna läroverk samt lönereglering för de vid dem anställda lärare; och
 angående upphörande af Öfver Selö pastorats i Strängnäs stift prebendeegenskap.

Slutligen hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

angående öfverförande af medel från de ecklesiastika bostälленas skogsfond till prästerskapets löneregleringsfond; och

angående upplåtelse af mark från kronohemmanet Mörby n:o 1 i Stockholms län.

§ 9.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtande n:o 16, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till Rödöns församling af viss del af förra kårchefsostället 1 $\frac{1}{3}$ mantal Rödögården n:o 1 i Jämtlands län; samt

lagutskottets utlåtanden:

n:o 2, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 60 och 144 §§ konkurslagen; och

n:o 3, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående sättet för organistlöns utgående.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag angående de i § 8 här ofvan omnämnda ärenden.

§ 11.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>G. S. Neiglick</i>	under 8 dagar fr. o. m. d. 10 februari,
» <i>A. P. Gustafsson</i> i Sjögesta	» 6 » » 8 »
» <i>J. E. Centerwall</i>	» 10 » » 10 »
» <i>C. E. Johansson</i> i Berga	» 2 » » 8 »
» <i>H. Hallin</i>	» 14 » » 9 »
» <i>J. Forssell</i>	» 2 » » 10 »
» <i>A. Ekman</i>	» 5 » » 8 »
» <i>J. E. Biesert</i>	» den 9 februari och
» <i>J. Johanson</i> i Valared	» 9 dagar fr. o. m. d. 8 februari.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3,1 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.